

Vägval för Sony

Är filmens framtid analog eller digital? Den frågan har för länge sedan ekat ut i takt med att digital kvalitet blivit bättre. Men är det filer eller kassetter som gäller, är det öppna system eller slutna? När Sony bjuder till presskonferens om det uppdaterade SR-segmentet är det för att markera var skåpet skall stå. Sony vet vad man sysslar med. Samtidigt nafsar utmanarna i härlarna och Monitors Jonatan Kruse ställer frågan – är de sista millimetrarna mot perfektion alltid värt sina pengar?

När Sony släcker biobelysningen i Dramatiska Institutets filmrum är det för att presentera sina två nya maskiner i HDCAM-SR klassen; SRW-9000 och SRW-5800. Även den knappt året gamla F35:an får en plats i ramplyuset. Den första en HDR-F900 på stereoider, den andra en kassetbandspelare i miljonklassen med datafunktionalitet och lagringskapacitet på smått otroliga 880 Mbit/s. F35:an har funnits på marknaden i ett drygt år och hunnit få ett ansenligt track record, SRW-9000 kommer att finnas tillgänglig inom kort. Samtidigt visar man en del ögongodis, mer om det senare.

SRW-9000 är alltså namnet på den "mindre" av SR-kamerorna, med tekniska prestanda något blygsammare än storebror F35. Kameran använder SR-formatet men spelar in 10 bitars 4:2:2 i 1080/50 p. Det innebär betydligt tyngre dataströmmar på upp till 880 Mbit/s att jämföra med HD-CAM med 144 Mbit/s. Kameran använder det mindre 2/3-tumschipet vilket ger aningen längre skärpedjup än storebrodern. Sony gör en stor sak av att kameran är skalbar och kan uppgraderas efterhand. F35:an förblir Sonys flaggskepp med 4:4:4, 14-bitarsupplösning 1080/50p med ett fullformats 35mm chip bakom gluggen. Kameran har 54 millimeters PL-fattning och ger alltså teoretisk bildkvalitet i klass med den traditionella filmkameran.

Oväntad konkurrens

Så långt huvudnumren. Fler och bättre maskiner på menyn, men det går att utläsa än intressantare detaljer mellan raderna. Tre utvecklingstrender går som en röd tråd genom konferensen. Sony öppnar med att annonsera prissänkningar, SRW-9000 lanseras till ett märkbart lägre pris än F900. SR-kassetterna prissänks med 40 procent, samtidigt som det flaggas för ett nytt Solid State-minne som väntar runt hörnet. Sony berättar om ett 1 TB-kort stort som en iPhone med superprestanda, en säkerhetskopiering skall ta i storleksordningen fem minuter att genomföra. Det är tydligt att konkurrenterna (läs RED) nafsar Sony i hämlarna och att tiden sprungit ifrån gränslös prissättning i filmmediets toppsegment. Kamerorna faller i pris, och räknat på minutnettot jämfört med 35-film faller det förstås drastiskt. Samtidigt ökar konkurrensen från oväntat håll. Både Nikon och Canons flaggskepp D3S respektive Eos1 mark IV från stillbildssidan erbjuder filmfunktioner i en helt ny miniprissklass. En generation stillbildsfotografer kommer från och med nu bara vara en knapptryckning från kvalificerat filmfoto. Få tror att en stillbildskamera konkurrerar ut filmkameran från inspelningsplatsen, men riskbedömarna gör en annan analys. Fler inspelningsplatser kan dimensioneras kring en stillbildskamera – med ett mindre team – och därigenom bli ett hot mot det stora och dyra Cine Alta-segmentet. Alla filmer kan och skall helt enkelt inte förverkligas med en high-end kamera.

Game over vid golvkrasch

Den andra utvecklingstrenden handlar om datalagring. Konsumentmarknaden har helt gått över till Solid State-lösningar, det är rimligt att tänka sig att yrkesmännen följer efter. Sony håller båda dörrar öppna genom att dels erbjuda högkvalitetskassetter som

huvudmedium för HDCAM-SR, dels lansera Solid State diskar och öppna SR-bandspelare för traditionell dataström över Ethernet-protokollet. Med kommande SRW-5800 är det inte bara möjligt att spela in HD 1080/50p i 880 Mbit/s, bandspelaren sparar också metadata i valfritt format samt hanterar den nya MPEG4-standard SStP (Simple Studio Profile). Kasset- och datavärlden går alltså med raska steg mot varandra och öppnar för sömlös kommunikation via gemensamma protokoll. Med SStP skickas också en tydlig signal om att kompression börjar bli rumsrent även i de sterilaste finrum. Datahastigheter på 880 Mbit/s (att jämföra med en visningskod som ser bra ut vid ca 12 Mbit/s i samma upplösning) är både dyra, tidskrävande och omständliga att lagra och hantera. Pasi Johansson från STOP är inbjuden av Sony för att göra saken enkel – och han lyckas i en enda mening: "Om du har 30 timmar data från en långfilmsinspelning – hur arkiverar du materialet?"

Johanssons poäng är att inspelningsivern från location straffar sig i postproduktionen när dataströmmarna blir gigantiska. Den som väljer kassetlösningar slipper ändlösa kedjor av överförings- och backupdiskar och har dessutom ett framtidssäkert format för slutförvaring.

"Det finns kunder som har sin långfilm på en LaCie-disk från MediaMarkt", mässar Pasi Johansson från talarstolen, "tappar man den i golvet är det game over!". I perspektivet långtidsförvaring blir problemet än tydligare eftersom konsumenthårdiskarna tappar prestanda över tid och efter ett tag blir opålitliga. Sony har en välförtjänt poäng i att en HDCAM-SR kasset, vid sidan av en 35-mm filmrulle, är bland de bästa lagringsmedia som existerar för högkvalitativ film.

Fara för framtiden

Den tredje röda tråden handlar om framtid och investeringar för den. Den som lägger ett par miljoner på en kamera vill inte vara omkörd om ett halvår, investeringen idag måste betala sig imorgon. Sony vänder ut och in på sig själva med utbytbara lagringsmedia på kamerorna, multikompetenta SR-maskiner som läser bland annat både MPEG4 och SR-formatet .dpx och utbytbara chip. Den som vill kommer att kunna uppgradera sin SRW-9000 från ett 2/3-chip till samma dito som sitter i F35:an, eller byta ut kassettspelaren mot en kortläsare. Den som har en SRW-5800 i racken kommer att kunna styra den från datorn via nätverket, tanka filer fram och tillbaka som en server och ha en sömlös integration mellan bandspelare och datamedia. Företaget rustar för framtiden som rusar mot oss snabbare än någonsin. Framtidssäkerhet blir ett mantra, men håller Sony vad de vill lova? Visningen på Dramatiska Institutet visar bilder och kameror i absolut högsta kvalitet. Men om det var just framtiden som visades upp är osäkert. Kanske blir F35 och CineAlta stilbildande för en ny generations superkameror som för oss långt in i tjugohundratalet. Kanske kommer man att skratta åt åbakena när Nikon släpper sin stillbildskamera om några år med superkvalitet på alla sätt för några tusenlappar. Framtiden får utvisa. Skillnaden mellan småkamerorna och giganterna blir i alla fall hela tiden mindre. Trappstegen mellan formaten blir flackare. Det som förr var skillnaden mellan svartvit mini-TV och biouk, är idag nyanser i skärpa, färgrikedom och bildkvalitet som långt ifrån alla i en publik lägger märke till. Sonys CineAlta-serie levererar bilder i absolut toppklass. Men någonstans tänds frågan hur länge man är beredd att betala för allt mindre skillnader i marginalen.

Skribenten är regissör på Edinim Produktion och kan kontaktas via e-post: jonatan@edinim.se